

Barcelona 28 de maig de 1926

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX - N.º 2449 - 15 cts. - Atrassats 30

EFEMERIDE-ADAGI

Per Corpus, trampes

TEATRE CATALÀ ROMEA

Avui, nit — Represa de la magnífica tragèdia del plorat
Gnimerà,

MAR I CEL

meravellosa creació de l'ERIC BORRÁS Diumenge, a dos
quarts de quatre: L'ANELL MERAVELLÓS. A dos quarts
de sis, i nit a les deu: MAR I CEL, per l'ENRIC BORRÁS.

Es despatxa a Comptaduria.

Manuel Sugrañes

presenta les
grans revistes

Yes-Yes

Oui-Oui

al

TEATRE COMIC

OLYMPIA

Hoy viernes, noche

LA CALESERA

por

Cora-Raga

Beatriz Cerrillo

Sagi-Barba

VEA EN PERIÓDICOS, LOS PROGRAMAS DE
MAÑANA SÁBADO, Y DOMINGO TARDE
Y NOCHE

Se despacha en Contaduría.

BICICLETES MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

Pianos - Armoniums

LLOGUER : COMPRA-VENDA : PLASSOS Y COMPTAT
INSTRUMENTS MUSICALS DE TOTA MENA : MÚ-
SIQUES : ROTLLOS MUSICALS : DISCOS : MAQUINES
PARLANTS : ARXIU LÍRIC I DRAMATIC, CASTELLÀ
I CATALÀ

En la **Casa GOL**, San Pau, 24

trobarà tot el que necessiti de l'art musical, a molt
bon preu.

Hotel ORIENT

RAMBLA DEL MIG, 20

BARCELONA

El més confortable
El més espaiós
El més ben servit
El més còmode

PREUS MODERATS

ANTONI LOPEZ

— IMPRESSOR —

Treballs comercials de totes
classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

OLM, 8 : TELEFON 4115 A

◀ BARCELONA ▶

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

PRIMAVERA

Oficialment, la Primavera ja havia arribat. Creiem que això, la seva arribada, fou el dia vint-i-u del passat mes de març. Però ningú se n'havia enterat de la seva arribada. Ni nosaltres, que ens enterem de tot. El calendari ens deia que vivíem en Primavera, però nosaltres no podíem creure al calendari. Creiem més en les orenetes, *las oscuras golondrinas* de l'elegia de Bécquer, que en el calendari. Quan arriben les *oscuras golondrinas* podem estar segurs de què ha arribat la Primavera. En canvi, quan ens ho avisa el calendari, oficialment, no hi podem tenir massa fe. El calendari, com tantes altres coses, ens ha enganyat moltes vegades.

Ara, darrerament, ens deia que havia arribat el bon temps. Això no era sinó una enganyifa més, un parany més de la naturalesa que és, per essència i potència l'enemiga de l'home.

Haviem passat ja de bon tros el vint-i-u de març i feia un fred que pelava. Plovia d'una manera que feia fàstic—l'aigua, quan no és per a rentar-se, sempre en fa de fàstic—, el sol es negava a treure el nas i s'amagava rera el cotó fluix dels núvols, potser fastiguejat d'haver-nos vist massa; no podíem sortir al carrer sense perill de pescar una pulmonia, i estàvem en Primavera, senyors!

Nosaltres, els humans, naturalment, no protestàvem d'aquest estat de coses, perquè tampoc ens hauria servit de res la protesta.

Ara, però, sembla que tot ha canviat. Sembla que es decideix, per fi, a fer bon temps. Sembla que, decididament, ha arribat la Primavera. Als carrers neixen els barrats de palla, que són els bolets de la ciutat. Les dones resolen el problema, difícilíssim, de posar-se molta menys roba de la que duïen. El cel és blau com una decoració de teatre. Als tramvies ja es deixa fumar. La Rambla està plena de flors. Els aparadors de les cases de modes estan plens de trajos i capes de bany i mobles de platja.

A la Plaça de Catalunya hi fa més sol que mai. N'hi fa tant, que hi posaran un *toldo* per a què puguin seguir fent veure que treballen els obrers del senyor Nebot. Els cotxes s'omplen de criatures que han fet la primera comunió i de ganàpies que s'han casat com Déu mana. L'Ajuntament anuncia festes.

Decididament, ha arribat la Primavera!

P. G.

ESTAMPES DEL CAMP

El Tartaner

A primeres hores de la tarda jo pujava a un tren minúscul i brut que m'havia de dur a un poblet dels environs de la ciutat. El vagó s'havia omplert de gent que feia pudor de suor i de ceba. Aquesta gent parlava a crits i reia fort, dues coses veritablement desagradables. Colles de pagesos que tornaven al poble, colles de menestrals que hi anaven en cerca d'una *toma* de naturalesa.

Jo no ho comprenc això, aquesta predilecció que la gent de ciutat té per la naturalesa. Caminar sota el sol, carregat com una bèstia, per anar a menjar a terra, sense cap comoditat, i entre formigues, escarbats i altres animalons que la Bondat Divina cria per a delectança de l'home—i qui diu de l'home, diu de la dona—, em sembla una ximpleria. I també una brutícia. Entre la taula d'un "Palace", d'un "Negresco" o d'un "Astoria", i una costellada a muntanya, crec que no hi ha d'haver elecció possible.

Quan he baixat del tren, confós amb les colles de gent alegre i cridanera—omplien d'alegria i de crits el poble, trist i mut com tots els pobles—, jo encara no era a lloc. Encara em calia caminar una bona hora, que sempre seria dolenta perquè a mi mai m'ha agradat el caminar, o prendre, si el trobava, un vehicle qualsevol.

He sortit de l'estació quan el quefe, deixant anar la corda de la campana—que és la corda amb què es penjen tots els quefes d'estació—en sortia també. Davant de l'estació hi havia una taverna amb el taulell ple de truites—unes truites fòssils, d'un color groc de malalt—que les mosques es menjaven amb tota tranquil·litat. Ajassats al sol hi havia uns gossos que s'espantaven les mosques sobreres de les truites. De tant en tant, un d'aquests gossos llençava una quixalada roja a l'aire, o un gigol trist i perllongat. Hi havia, també, uns autobusos, uns automòbils, una tartana.

Com jo faig tard a tot arreu, quan arribava als autobusos, ja eren plens, ja eren plens d'aquella gent alegre i cridanera, que al veure's guanyadors de l'assalt al cotxe, reia i cridava més fort que mai. Però potser era millor que m'hagués quedat en terra. Aquella societat no em conve-

nia. Ademés, quedava una tartana. Però això mereix paragraf apart.

Era una tartana gairebé clàssica. Havia conegut a Amadeu de Savoia. Cansada, havia corregut totes les carreteres de Catalunya. Era una tartana de quarto dels mals endreços. Tenia un aire vell, usat, ple de simpatia.

El cavall hauria fet llàstima a *Rocinante*. Ple d'ossos, de nafres i de pell sobrera, quan es movia s'allargava i s'arronçava com la manxa d'un acordeó. Veure'l sol, enganxat a les vares del carro, com clavat en una creu, feia llàstima. Però encara en feia més si el veieu al costat del tartaner.

El tartaner—gorra negra; brusa llarga, també negra, de tractant en bestiar; espadnyes de vetes; vareta de freixa—era un vell corpulent, amb un rostre encès, vermell com un formatge d'Holanda. En aquest rostre el pèl de la barba, que ja començava a blanquejar, era una mena de rostoll que, més que afaitar convenia segar; els ulls brillaven clars, com dues gotes d'aigua de pluja, i la boca era una ditada de carbó.

Com no cal fiar-se massa dels pagesos—el millor és no fiar-se'n gens—, vaig preguntar-li al tartaner, que ja m'obria la portella del vehicle:

—Quant me'n fareu pagar d'anar a tal poble?

L'home fent-me pujar, i pujant ell d'un salt, amb una agilitat impròpia dels seus anys, digué:

—No s'amoini! Dongui'm el que vulgui, que no renyi-

rem! I si vol, encara n'hi donaré jo a sobre de diners! La qüestió és que pugi!— I, girant-se als *chauffeurs*, cridà: —Ja n'he fet un, bagarros!

Jo, la veritat, no estava gens tranquil. Aquella alegria del tartaner—alegria que s'havia encomanat a la bèstia— i aquell crit, em tenien bon xic inquiet. Aquesta inquietud augmentà quan arrencà la tartana. Arrencà amb un salt, com si estés empeltada de llagosta. I seguí saltant endimoniadament durant el viatge. La gent, d'un quart lluny, s'apartava al veure'ns. Jo m'agafava allà on podia per a no caure. Tenia el cap ple de bonys i el cos ple de blaus. Va ésser un viatge molt accidentat.

De tant en tant, i a crits, em deia el tartaner, orgullós del cavall:

—Té molta sang aquesta bèstia!

—Massa!—feia jo.

Però arribarem abans que els autos.

A l'arribar, em varen haver de refer a l'hostal amb uns gots de mistela de l'època de la tartana. Mentre em refeien em digueren que el tartaner, que no havia volgut cobrar, era l'amo dels automòbils!

LLUÍS CAPDEVILA

ES UNA RAO

El noi A.e.a—noi de casa bona: pantalons amples, auto de turisme, *abono* al "Liceo", soci de varis clubs aristocràtics, casat amb una noia rica, imbècil per essència i potència—té una amigueta. Això de tenir una amigueta, vesteix molt.

Aquesta amigueta, que és catalana, però que parla francès perquè el català no vesteix, li deia l'altre dia al noi A.e.a:

—Fas mal fet de tenir tanta confiança en la teva dona. Estic segura de què t'enganya.

—Quines coses dius, tu, també! Si no la coneixes!

—Però et conec a tu!

L'AFANY DE GLORIA

En un cafè. Es parla d'un tenor que, inútilment, vol adquirir celebritat. Un tenor que abans de cantar *Doña Francisquita* d'en Vives—quan la va cantar no va passar res—, deia que *quitaría muchos moños*.

—Sí—diu un dels que parlen—, és un noi que té figura, però mai farà res: té massa vanitat.

—Mira si en té—diu un altre—, que sols vol viure en els números bis de les cases!

ES BROMA

—I deien que ara venia el bon temps!

AQUEST NUMERO HA ESTAT VISAT

PER LA CENSURA GOVERNATIVA

PER CORPUS

—Noi, vols creure que ja en començo a estar tip de fer els gegants?

LA PRIMERA TRONADA

Ja ha tronat, Ja ha tronat varies vegades en pocs dies. Ja era hora!

Aquesta tronada l'esperàvem amb veritable afany. L'enyoràvem com s'enyora, quasi no es coneix gaire a les dones, a una dona estimada. Passava l'abril, passava el maig, i la tronada no venia. I això, el no venir, no era una cosa sè-

ria que posés en massa bon lloc la serietat de la naturalesa, a la que alguns humoristes diuen mare.

Era precis que tronés. Estàvem a les portes de l'estiu, i era precis que tronés. I no tronava. Estàvem a les portes de l'estiu i qualsevol hauria dit que ens havíem equivocat de porta. Feia fred. Feia un fred que pelava. La gent dormia amb mantes al llit i sortia al carrer amb abrig. Ens referim a la gent que té mantes i abrig, que no és totu la gent. N'hi ha molta que no té altres mantes que els núvols ni altra candela que la de la lluna. Això és veritablement llastimós.

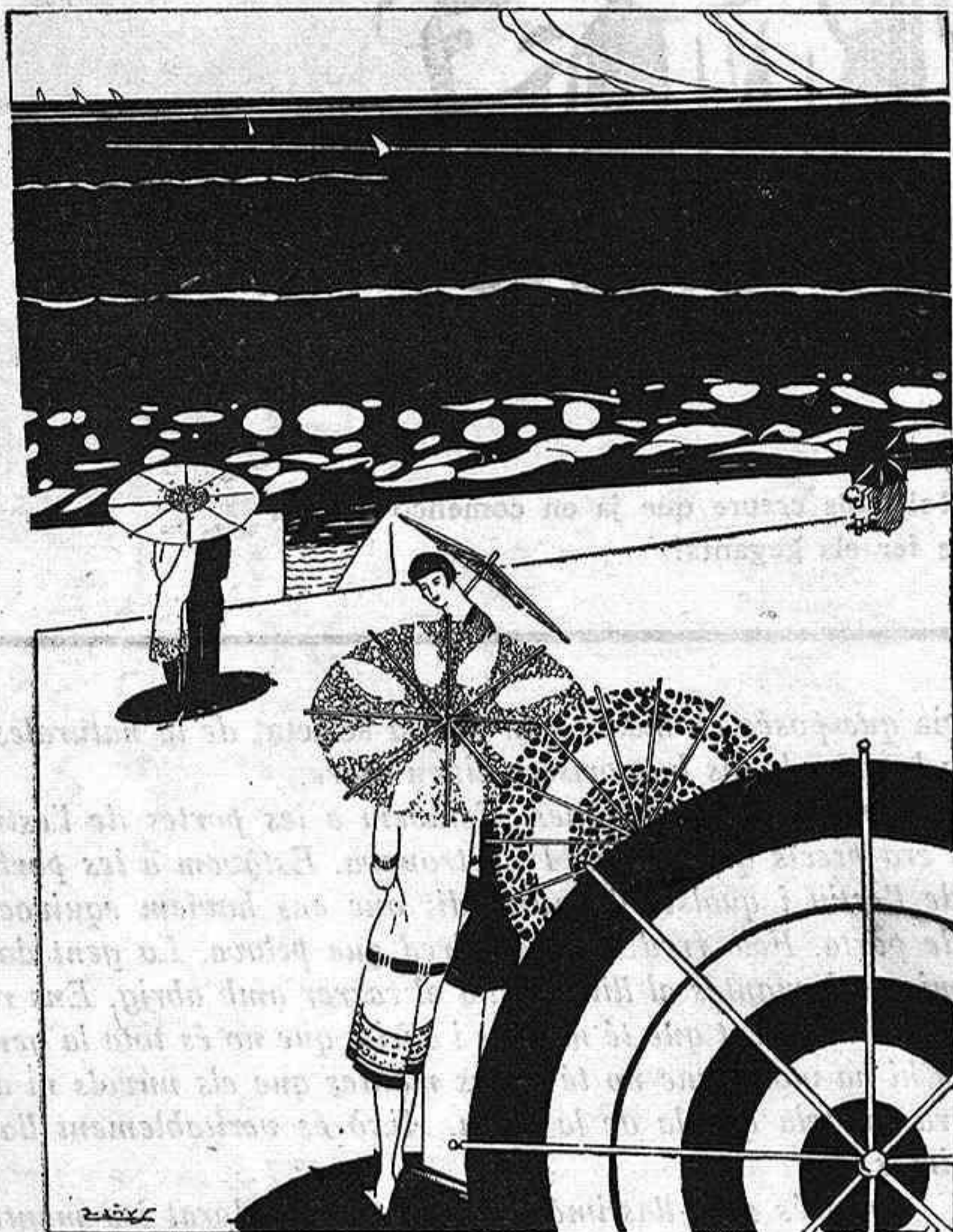
Però és més llastimós el fred que, malgrat les mantes i els abrigs, patien els rics. Els rics són més sensibles, més delicats. Els pobres ja hi estan acostumats a patir fam i

MASCULINITAT

—Noi, sembla que ara amb aquests pantalons les faldilles les portes tu.

ENSENYANÇA

—I vostè no es banya?
—No! No veu que amb trajo de bany s'ensenya menys que amb trajo de carrer?

fred. Doncs, que en pateixin, ja que, per lo vist, aquesta és la seva missió a la terra.

No es podia aguantar més aquest fred extemporani. En ple maig — mes de les primeres comunions i de les flors naturals — fer fred és una estafada. I el barceloní que s'estima no vol ésser estafat.

L'altre dia el cel es va tapar. Va ésser com si a la galeria d'un fotògraf corressin una cortina. La gent va treure els paraigües. Es sentia una remor sorda, llunyana.

—Es el tren—digué una dona que passava.

—No, és l'aeroplà—féu la portera

—Bah!—rematà una vídua alegre, més o menys alegre, del veïnat—. Un auto!

I no, no era cap d'aquestes tres forces de la civilització: era el tro, el primer tro de la temporada, el tro anunciador de la calor.

Benvinguda sia la calor! Ja ens convenia. La calor és vida, foc, entusiasme... i nosaltres, baldats pel fred, n'estàvem tan necessitats d'això!

VIRAI

Les grans exploracions

Per a què una exploració sigui veritablement interessant, cal que sigui útil. I aquesta és la condició que han de tenir les grans exploracions d'avui dia—especialment les aèries, que són les que s'adiuen més amb la modernitat del temps.

Una expedició ha de tenir un evident valor. S'han de fer coses que no s'han fet mai, i llavors la valor és esportiva. O s'ha de demostrar que una travessia es pot fer amb més rapidesa que s'havia fet sempre, cosa que ja té una valor de progrés. O s'han de descobrir noves terres, i la valor, en aquest cas, és històrica. Les exploracions que no tinguin una d'aquestes utilitats o altres de semblants, són inútils, o mancades en absolut de valor.

Indubtablement, les expedicions interessants són les transpolars que acaben de realitzar Amundsen en dirigible i Byrd en aeroplà. Mentre Amundsen per un costat i Wilkin per l'altre preparaven l'exploració del Pol Nord, l'americà Byrd, sense dir res a ningú, anà i tornà del Pol en quinze hores. L'endemà sortí Amundsen, i l'ha atravesat amb esplèndida ciència. Wilkins no ha pogut sortir perquè se li ha avariat el seu avió trimotor. Es indubtable que el descobriment del Pol no durà avantatge a la humanitat, però és d'una importància capital al seu descobriment.

Byrd i Amundsen ens fan les més emocionants i poètiques descripcions del Pol Nord, desert de glaç. Les banderes que ara onegen al mateix Pol, són el símbol del progrés i de la civilització. Que n'estan d'equivocats aquells que han dit que les gestes d'aquests grans homes eren heroïsmes inútils, Amundsen, a més a més, ha travessat les regions àrtiques inexplorades. La seva expedició, doncs, té molt més interès.

Heroïsmes inútils, per contra, són les gestes d'aquells que emprenen una expedició que no té cap finalitat. Anar a terres conegudes, on ja han estat altres amb iguals condicions que ells, no vencent cap record de velocitat ni d'altura, demostrant que amb altres mitjans de condició s'hi va millor i més ràpid, no condueix a res. Que la valor d'aquestes expedicions és una valor personal? Sí; però és estèril. Per a això hem dit que és un heroïsmes, per bé que inútil.

Congratulem-nos, doncs, de l'èxit d'Amundsen i de Byrd.

Badada

Fa pocs dies, el nostre amic, el vell republicà i periodista senyor Eusebi Corominas publicà una crònica d'art sobre el pintor Fabrès en el nostre estimat col·lega *El Diluvio*.

El senyor Corominas feia un gran elogi d'en Fabrès, a propòsit de la seva exposició a la "Sala Parés", i al final del seu article deia:

¿Tiene el Museu Municipal obras de Fabrès? Debería tenerlas."

Tothom recorda que el senyor Fabrès fa tres setmanes que va fer un donatiu de més de cinquanta obres al Museu. Tots els diaris han tributat els elogis merescuts per aquest acte magnífic. No hi ha hagut diari que no n'hagi parlat.

I mentre tothom ho recordava, mentre els diaris encara en parlaven, don Eusebi, un periodista actiu, feia aquesta pregunta pública. Es una badada una mica grossa.

Els melons del Batlle

(Record d'estiu)

Si n'estaven de contents i satisfets els pacífics habitants de T:..... Com que tenien un batlle autèntic, que no era com els pobrets d'anys enrera. Aquest era de debò, amb tots els "ets i uts"; un batlle que corria pels carrers del poble sense res al cap, amb el pobre de l'agutzil al darrera, bo i traient un pam de llengua com un ca llebrer, i que lluia tot l'any, per mor dels penellons unes sabates de "castor" amb civelles que la

meva àvia, si encara visqués, li hauria envejat, de segur. Al tard d'una tarda d'estiu, el "nostre estimadíssim" batlle, retornava al poble, junt amb la seva dona i dues filles.

—Miri, papà, quins melons més bonics—va fer la més gran de les nenes, signant un magnífic meloner, escampat en un camp a la mateixa vora del camí.

—Ai, Joan—digué sospirant la dona del nostre batlle—, quines ganes tinc de tastar aquests melons.

Mirar el meloner i ficar-se dintre, va ésser qüestió de poques osques pel nostre "intrèpid" batlle, el qual d'un cop de ganivet va tallar el primer meló que li va venir a mà. La seva dona el va tastar, i va dir que no tenia prou gust. En resum, que després de poca estona, no quedava al camp un meló per remei, o que el nostre heroi no hagués trinxat.

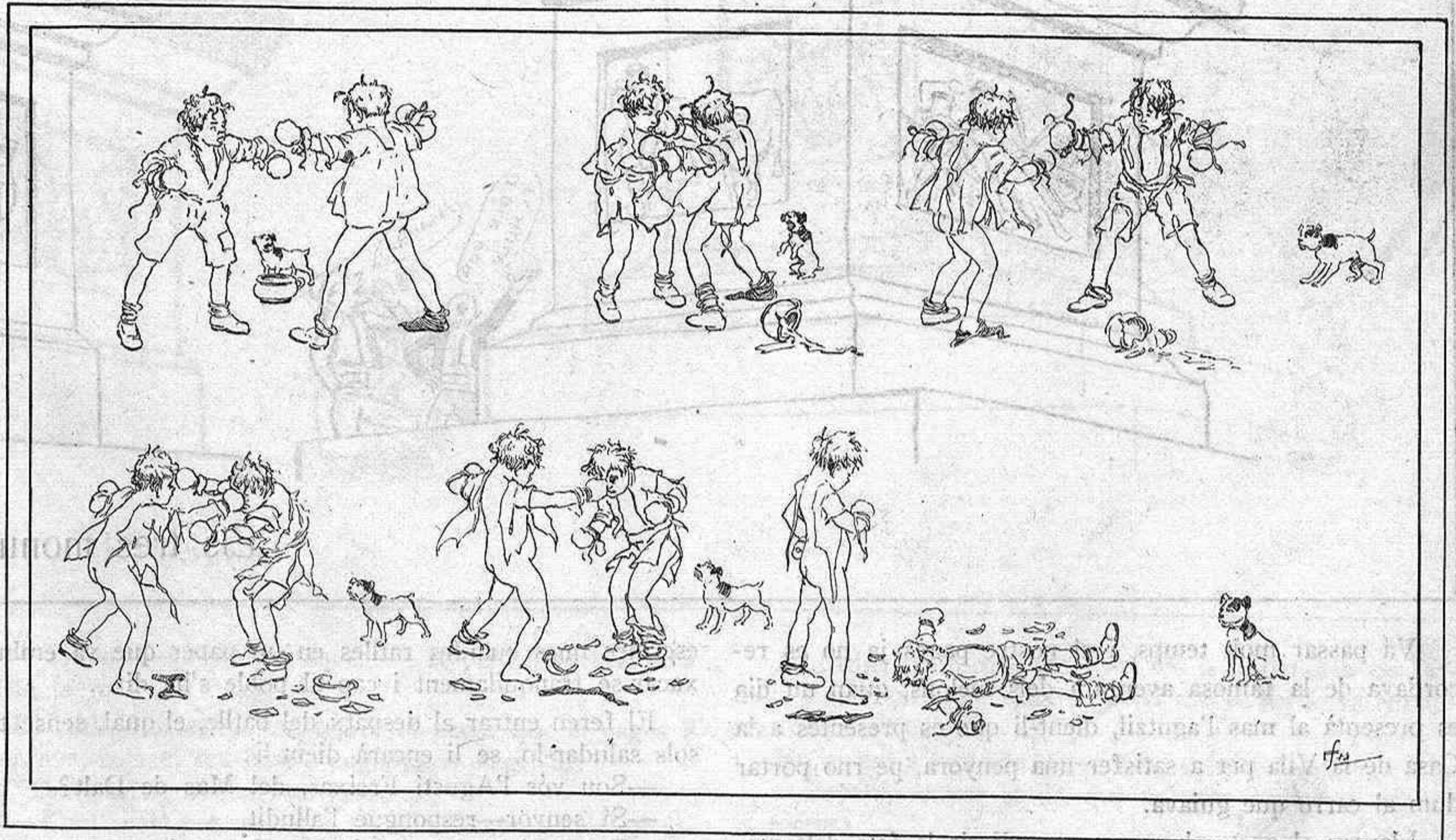
En aquestes, el pagès propietari del mas i dels melons, que tornava de caçar, va donar-se compte de què li tocaven els seus estimats melons. Mirant que no el vegessin s'apropà al camp i mirà qui era el grandíssim murri. La seva sorpresa no va tenir límits al veure al senyor batlle, justament quan estava partint l'últim meló. En galtà l'escopeta i amb sorna va dir-li:

—Ep, mestre!... Quan estigueu llest, ja m'avisareu, veritat?

El batlle es girà, i al veure al pagès apuntant-li la terrorífica arma, li va caure el meló que tenia a les mans, i es tornà groc com un canari.

—Ai... ai!...—gemegà el batlle—No tireu, bon home, no tireu, que jo sóc l'"alcalda".

—Ah, sí...?—digué el pagès rient—Sou l'"alcalda", vós?... Doncs, jo sabeu qui sóc? Sóc l'amo del mas i dels melons! I ara, marxeu depressa, si no voleu sentir les moxaines de la meva "filosa".

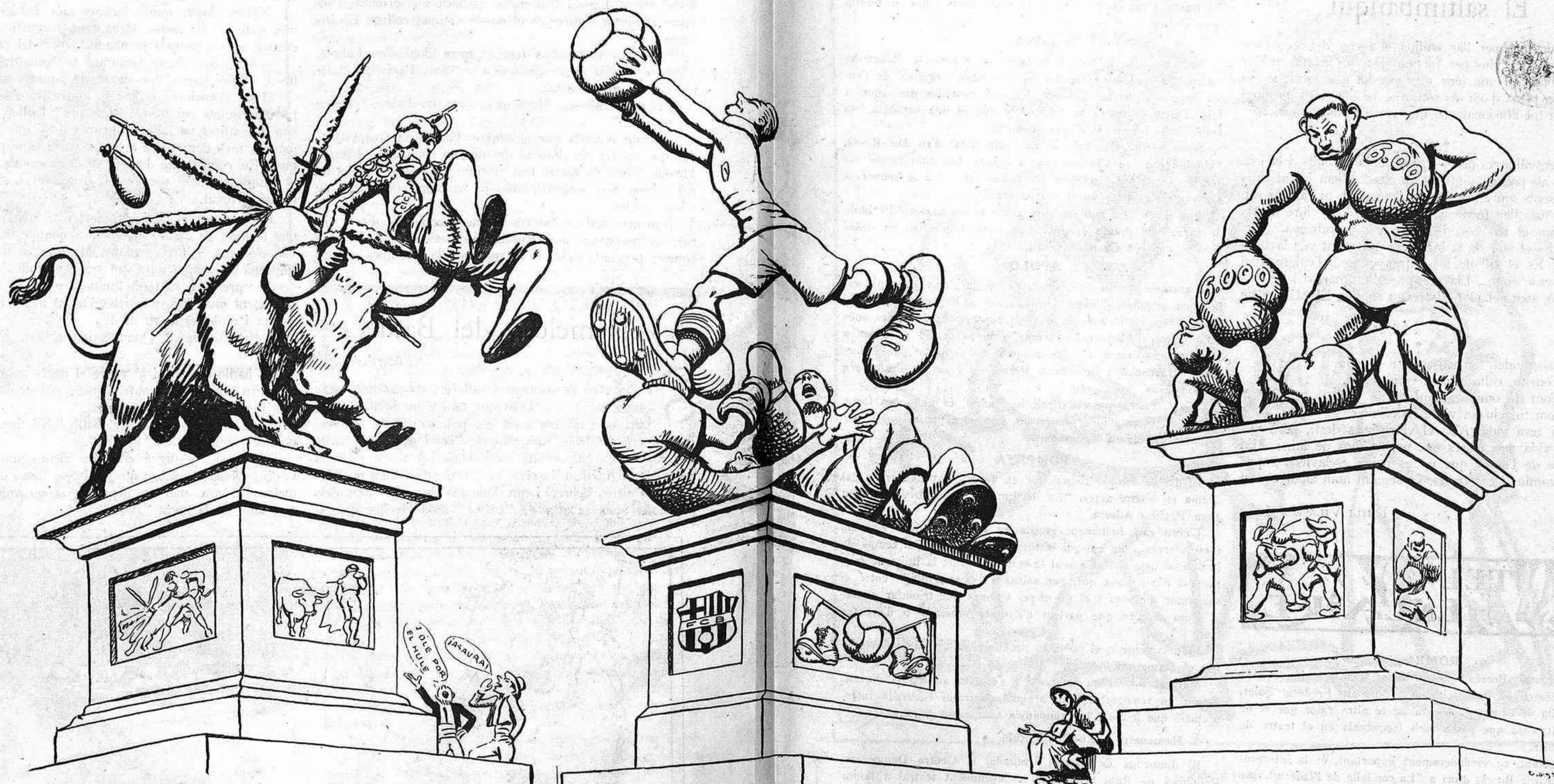

DELICIES DE LA NOSTRA EPOCA

Moderníssima educació que es dóna ara als nostres infants.

EL TRIOMF DE LA CIVILITZACIÓ

Els tres monuments que manquen a Barcelona

Va passar molt temps, i el nostre pagès ja no es recordava de la famosa aventura dels melons, quan un dia es presentà al mas l'agutzil, dient-li que es presentés a la Casa de la Vila per a satisfer una penyora, pe rno portar llum al carro que guiava.

Llavors el nostre home es recordà de la feta dels melons. i pensant que podria riure a l'esquena del batlle, va

escriure unes quantes ratlles en un paper que va embutxacar-se tranquilament i cap al poble s'ha dit...

El feren entrar al despatx del batlle, el qual, sense tan sols saludar-lo, se li encarà dient-li:

—Sou vós l'Agustí Freixas, del Mas de Dalt?

—Sí senyor—respongué l'alludit.

—Doncs, heu de satisfer la "munta" de vint-i-cinc pessetes, per no portar llum al carro.

—Dispensi—respongué aquest—, emperò li portava una petita factura.

El batlle, tot estranyat, agafà el paper que el pagès li allargava, sota el seu nom i cognom va llegir-hi:

"Deu per 25 melons, 50 pessetes.

—Com vostè pot veure—li digué el nostre pagès tot satisfet—de vint-i-cinc a cinquanta, n'hi van vint-i-cinc, així és que dongui'm vint-i-cinc pessetes i estarem en paus.

El batlle, tot escorregut, ficà mà a la butxaca de l'armilla i va treure cinc drets que el nostre home va embutxacar-se tot rialler.

En essent a la porta de sortida, es girà i digué:

—Escolti, senyor batlle, que vol que li posi el rebut a la factura?

JORDI MONTSENY

ESTAMPES DEL MAL VIURE

El saltimbanqui

Tu que tens per llar nadiua el terror del món sencer, i que vius per fer-me riure a l'infant en llur poblat... i que tens una novella que escrigué un home digne, plena d'odi als estranys, bé mereixes un elogi del que viu tot il·lusionat, del que viu els dinou anys...

* * *

Bo i rient allunyes penes i sentiments oprimits, i la joia encomanes als pobres dintre llurs pits... Rient i fent salts alhora, et sents viure alegrement i no sents ni fam ni set, ni sents el més lleu turment... Sents, però, el riure d'altri que ennuega el teu cor, i sents dins la cabanya... un sant plor. Es el plor de la infantesa que prest veu la llum del món... Es el fill de tes entranyes amb l'enigma del teu viure sense nom... Llavors, pres d'un martiri i de forta excitació, sents el plor dintre un suplici. El Misteri de Dolor.

* * *

Ja grandet, ton fill com tu somnia.
Com tu, volta el món empedernit.
Com tu, omple a l'infant de joia;
com tu, viu un viure indefinit.

Així la teva vida. Així el viure sens destí, però ai!, així és la vida dels éssers que parlen dins de mi... Així és el viure de l'home que no es deixa esclavitzar; que, lliure per camins i carreteres, va seguint amb amor el seu tarannà.

EMILI VILASECA JUVÉ

ROMEA

L'eximi Enric Borràs, que ha donat una injecció de vida al nostre teatre, ha ressuscitat una obra de Frederic Soler, "La rondalla de l'Infern". L'obra no té altra valor que el de la curiositat, cosa que passa amb freqüència en el teatre de Frederic Soler.

Ço important, ço verdaderament important, és la interpretació que l'Enric Borràs dona a "La rondalla de l'Infern", que és—ja no caldria dir-ho, però diguem-ho—una interpretació insuperable.

ELDORADO

Per fi s'ha estrenat "Las pobres millonarias", l'opereta de l'Emili Junoy i el mestre "Demón". Aquesta és la primera obra que en "Demón" i en Junoy escriuen per al teatre. No ha estat pas un debut desgraciat. Molts el voldrien un debut així. Indubtablement, en "Las pobres millonarias" hi han coses. I coses molt apreciables: un diàleg enginyós, una música fàcil, elegant.

Que en "Las pobres millonarias" hi manca picardia? Es natural en uns autors que escriuen la primera comèdia. Però això no és un defecte capital, ja que la picardia no ho és tot en el teatre.

Molt bé la interpretació i la presentació.

Abans de "Las pobres millonarias" es representà un acte original dels senyors Segura i Montó, "La última estación". Es tracta d'una obreta que no té pretensions i que en podria tenir moltes.

GOYA

Darrerament, la notable companyia Rivera-De Rosas ha estrenat la comèdia dramàtica "Un hombre", original de l'autor argentí Frances Collazo. Es una comèdia que sona a fals. Teatre de teatre, fa l'efecte de què és una comèdia feta amb retalls i pedaçs d'altres comèdies.

Sense la interpretació sòbria, magnífica, d'en De Rosas, "Un hombre" se n'hauria anat a l'aigua. Cal citar també als senyors Martínez, Giménez, De Rosas (R.), i a la senyoreta Lerena, molt justos en el seu paper.

Ens diuen que aquesta companyia té en assaig "El ídolo de carne" un drama original d'en Lluís Capdevila, en col·laboració amb en Cassimir Giralt.

APOLO

I ara que parlem d'en Giralt. Li cab la glòria—i en pot estar ben orgullós—d'ésser l'introduïdor a Espanya de Georg Kaiser. Georg Kaiser és un dels autors més distingits, més interessants d'Alemanya. Pertany a la generació posterior a Hauptmann—l'autor de "La campana submergida", de "L'ordinari Haenschel", de "Rosa Bernd"—, i és un dramaturg d'avanguardia.

"Gas", l'obra que en Giralt ha traduït, és una obra forta, magnífica, plena d'idees generoses, una obra per al poble, per al poble intel·ligent i conscient.

POMPEYA

El dia de Pasqua tingué lloc en aquest teatre l'estrena del drama en quatre actes, "La deslliurança", del jove poeta en Joan Povill i Adserà.

L'obra està bellament escrita en versos càlids i vibrants i es refereix a un episodi històric del Vallespir, en temps de la invasió dels alarbs, essent la tesi del drama la lluita de sentiments d'una dona que, per salvar a l'espòs, vacilla entre el seu amor d'esposa i el de mare, acabant per triomfar el darrer.

Com sempre que parlem d'entitats musicals o d'artistes

rrer. Indubtablement, el poeta es produeix amb molta més força que el dramaturg.

Malgrat tot, l'obra interessa i s'escolta amb gust, havent assolit un remarcable èxit, al qual contribuï l'acurada interpretació que li donà la Companyia Claramunt-Adrià.

Homenatge a Rusiñol, a Rubí.

El diumenge de Pasqua Granada, el Centre Democràtic Republicà de Rubí celebrà un esdeveniment teatral a honor del nostre "Tiago". L'"Agrupació Dramàtica Santiago Rusiñol", dirigida per Josep Ferrer i amb la cooperació d'actrius tan distingides com Ció Coscolla, Rosa Prunell i Antònia Vidales representarà "Ocells de pas", d'en Rusiñol i en Martínez Sierra i "La lepra", d'en "Tiago". Els decorats eren exprofessos, deguts als artistes senyors Valera i Zabala. No cal dir que la funció fou un gran èxit.

CONCERTS

Associació Obrera de Concerts.

Diumenge passat, l'Orquestra Pau Casals donà el segon Concert de Primavera de l'Associació Obrera de Concerts, al "Palau de la Música Catalana".

Com sempre que parlem d'entitats musicals o d'artistes

EL PRIMER DE TOT

—Vaig a posar un bar.

—Ja tens pianola? Pensa que sinó els veïns no se n'enterarien de l'existència del bar!

PER ACABAR

abastament reconeguts, no ens cal tributar-los-hi elogis; tot-hom sap que el concert és una veritable manifestació d'art.

En aquesta audició, la pianista Maria Pujol acompanyà l'Orquestra en la primera part del programa. La senyoreta Pujol no desdiu gens de l'Orquestra Pau Casals.

A la segona part, s'estrenà la sardana "Carme gentil", del mestre Cassià Casademont, l'autor de l'òpera "La mare" d'en Rusiñol. La sardana havia estat premiada amb el primer premi al certamen de l'Ateneu d'Arenys de Mar. El mestre Casademont, amb aquesta obra, ha afegit un nou èxit a la seva glòria.

La companyia Llimona, de la que formen part artistes tan notables com en Godayol, en Pineda, en Claramunt, la Bugatto, la Valor, en Cosín, i tants altres, ha iniciat, amb l'èxit que era d'esperar—un èxit brillant i definitiu—la seva "tour-née" per Catalunya amb l'obra "Cançó d'amor i de guerra", que ha estat, indubtablement, el triomf més gran del teatre líric català.

BOB

MODES

- Què me'n dius d'aquesta moda dels pantalons amples?
—Que són masses pantalons per homes tan poqueta cosa.

NATACIO

Com ja és costum tradicional, els homes de l'aigua varen fer de les seves el diumenge passat: el "Gran Premi de Pasqua" per una banda i la final de la "Challenge Joan Barba" per l'altra.

Hom començava a dubtar de si es durien a cap o no aquestes proves, perquè amb el temps que feia, amb un ruixadet cada minut i mig abans d'arribar el diumenge, n'hi havia per creure-ho així, ja que com a cosa natural, després de prendre les cotinuades dutxes, ningú ja no hauria estat per banys.

Afortunadament, la cosa s'arranjà; ni un núvol i amb un sol que Déu-n'hi-doret!! Tothom va anar per la fresca, i, certament que en lloc més la podien trobar tan natural i amb tanta abundància com en l'aigua de la piscina. Naturalment, sempre i quan la calefacció no funcionés, perquè els bons directius del "C. N. Barcelona" hi tenen molta afició amb això de l'aigua calenta.

Resumin: vàrem disfrutar de debò. L'Artal se'n va endur el "Gran Premi" i se'l va defensar d'allò que se'n diu bé. La final de la "Challenge Joan Barba" va donar la victòria als "acaparadors", o sigui al "Barcelona".

Per animar la festa hi va haver curses de senyorettes; és clar, només anunciant aquest "número", els nostres aficionats

s'hi varen abocar de bo, de bo. No sabem pas per què?, però ens ho maliciem i gairebé estem segurs que no ens errariem. Es allò, per tot arreu hi ha "curiositat".

HIPISME

Per si no us en recordàveu, continuen celebrant-se curses de cavall a l'Hipòdrom. I com és costum, també continuen afluint-hi els nostres "dandys" de l'aristocràcia "selecte".

Creieu que és una cosa la "mar" de divertida, i si no hi heu estat mai, us recomanem que hi aneu (i consti que no cobrem res per la propaganda.)

Hi ha una sèrie de senyors... i senyores que disfruten a més no poguer exhibint en cada jornada coses i vestimentes qui més estravagants. I, és clar, els fotògrafs ja han trobat el "truco". Cop de fer "fotos" d'aquests senyors... o senyores, i res, que tenen el negoci assegurat; fins i tot us arribarem a dir que hi guanyen més que el que guanya més en les apostes. Creieu que és deliciós.

FUTBOL

Mireu que dues festes seguides i no haver-hi plats forts, ja és el comble. De totes maneres ja ens convenia que ens deixessin reposar un xic, perquè, la veritat, estàvem ja tips de pilota, i per Pasqua val més un bon pollastret.

Demà passat, torna altra volta l'efervescència amb la continuació del Campionat.

Ja us en direm alguna cosa.

TEIXI

A aquesta ciutat, ha mort, després d'una llarga malaltia, jove encara, N'Antoni Portabella.

N'Antoni Portabella, ciutadà estimadíssim per les seves bondats i simpaties, era un entusiasta de les lletres. Havia col·laborat a L'ESQUELLA DE LA TORRATXA, signant amb el pseudònim "Anton del Singlot".

El nostre condol per la mort de l'antic col·laborador

Hem passat la segona Pasqua. Dia d'alegria, de tradició, dia essencial típic en les costums barcelonines i ginebrés catalanes, hem vist les gents recórrer gaiament els carrers i anar a fer fontades i excursions.

El poble català és poble amic de festes, i totes les celebra —cadascuna de la seva manera— amb esplendidesa. Com a catalans, hem sentit, també, l'alegria de la festa.

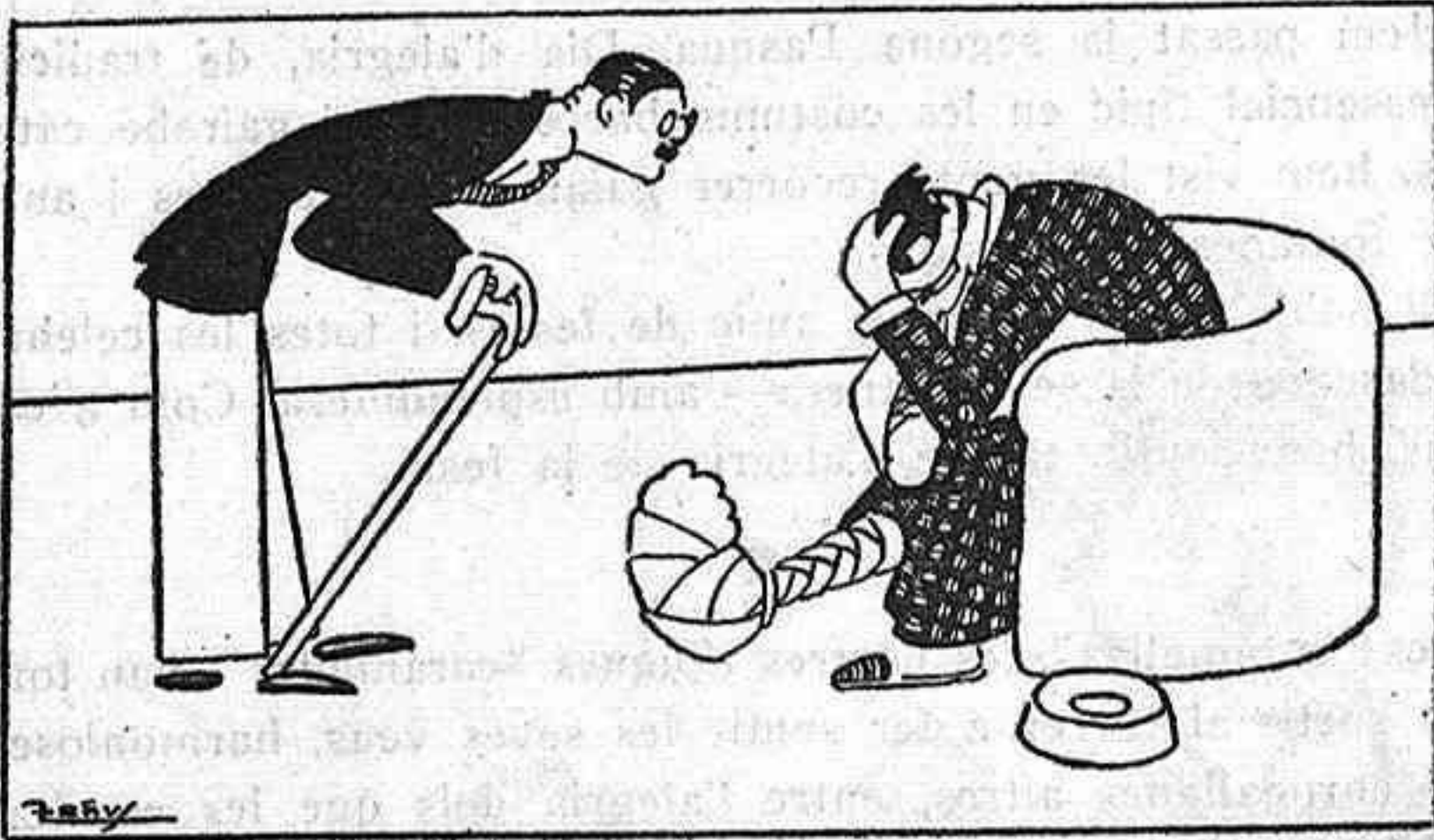
Les "caramelles", les nostres típiques "caramelles", han tornat a sortir al carrer a fer sentir les seves veus, harmonioses unes, enrogallades altres, entre d'alegria dels que les escoltaven i la modèstia dels que volien dormir.

ELS HEROIS DE NOSTRE TEMPS

—El cinema, la cossa, la clatellada... Jo sóc el que té. més adeptes

DESGRACIES DE LA VIDA

—Un Studebaker!!!

—Què tens?

I els dos dies de Pasqua anaren totes al nostre camp o a la nostra muntanya.

A la marxa o a la tornada, tots els choristes formats, donaven la impressió d'un exèrcit civil.

I ja que parlem de "caramelles", ens va fer molta gràcia el títol d'una: "Traga Mar y Tierra". No trobeu que és bo?

Però el que encara és més bo, és la manera que tenia el director per a avisar els choristes quan es dispersaven massa. A trets! Duia un revòlver carregat de pólvora, i quan els volia avisar, engegava dos o tres trets. L'alarma, cada vegada, ja no cal dir que era grossa; haurien vist tothom corrent que les cames els tocaven al cap. I, n'obstant, ningú no els digué res per la seva manera original d'avisar.

Per Corpus sortiran els gegants. Hi ha qui els fa tot l'any, i els gegants autèntics, en canvi, només el fan aquell dia.

El doctor Turró, el nostre il·lustre home, segueix gravísim. Després de l'operació, hi hagué un instant que es creia possible la seva salvació; ara, els metges no ho creuen pas.

No cal dir com desitgem la seva salut i que els metges, aquest cop, s'equivoquin.

Ara resulta que a la illa de la Plaça de Catalunya, ocupada actualment pel cinema Catalunya i l'estació del tren de Sarrià, volen fer-hi l'edifici—obra del senyor Nebot, naturalment—destinat a les dependències de l'Estat que hi han a Barcelona. Totes se les pensen!

Això ho faran quan el tren de Sarrià sigui subterrani. Però, quan serà això? Segurament quan s'acabi la Plaça de Catalunya, que ja n'hi ha per temps!

No sabem la cara que deuria posar en Mussolini a l'enterrar-se de la derrota del Spalla...

Devia dir amb to feixista, que és el to més negre dels encamisats:

—Amb gaires palles com aquest, acabariem de tornar-nos ases.

I deurà decretar una llei prohibint que surti cap més "bambino" de la seva terra.

A Madrid—segons hem llegit a la premsa—tenen un magnífic hipopòtam.

Aquí també en tenim tota una col·lecció, i no cridem tant.

Els arquebisbes, amb un esperit retrògrad i amb un estil segle XI, han publicat un manifest contra les dones que van curtes, diaris llibertaris, "music-halls" i escotaments.

Diuen aquests dignes senyors que sols s'ha d'anar al confessional, llegir les obres d'en Josep Maria Folch i Torres i no anar en excursions els diumenges.

Clar. Qui pogués ésser arquebisbe o cardenal...

Es veu ben bé que encara hi ha gent que està molt de broma.

Per ara a la Plaça de Catalunya no s'ha renovat res del que estava construït.

Menys mal.

I tampoc res s'ha esfonsat.

En Peret—no el de la Fonda—, el ministre estranger, treballa per a evitar la baixada del franc.

Nosaltres ens sembla que mentre els anglesos i els americans vulguin, no pujaran.

Això dels francs, francament, ho veiem molt de color d'alumini.

A França amb 20 cèntims de franc, vàrem estar tot un dia anant amunt i avall del "metró"...

Igual que a Barcelona.

Pensàrem que per 30 cèntims solament ens porten de la Boqueria als Josepets.

Quina vergonya per a una ciutat que vol ésser de primer ordre!...

Trobem increïble que el públic no xiuli, protesti, cridi i es revolti contra certs analfabets que escriuen cuplets per aquests mons de Déu. Cada dia perdem la dignitat artística i veiem com indocumentats i gents sense nocions de literatura i gust poètic, cobren milers de pessetes de petit dret.

La veritat, no hi ha dret!, i en contra d'aquests imbècils s'hauria d'aixecar el garrot vil, encara que siguem enemics de la pena de mort.

Ha fet suspensió el Banc del Vendrell.

No paguen ni a Sant Pere que baixi del paradís terrenal. La cosa no ve de nou.

Aquí, quan no et prenen la cartera, et roben al Banc. Ja hi estem fets a aquestes coses delicioses.

CAMPANYA MONTEMOLINISTA DE CATALUNYA

O GUERRA DELS MATINERS

(Setembre de 1846 a Maig de 1849)

JOSEP LLORD

Comprèn també el moviment republicà de 1848-1849

(il·lustrada amb 16 gravats)

PREU: 5 Ptes.

Impremta LA CAMPANA i L'ESQUELLA : Olm, 8, Ciutat

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÈFON A. 4115

NOVEDAD

OBRAS COMPLETAS DE
SANTIAGO RUSIÑOL

TOMO II

EL CATALAN DE LA MANCHA

VERSION CASTELLANA DE
LUIS CAPDEVILA

Un tomo 8.º Ptas. 5

De venta en todas las buenas librerías de España y América

MALLORCA

Album de fotografies de la famosa Illa
daurada recopilades per O. JUNYENT
Text Català - Castellà - Inglés

Preu: 12 Ptes.

Baron de Hölbach

De amor conyugal

Los esposos en la vida
privada. Sus deberes,
sus placeres legítimos

Un tomo 8.º: Ptas. 2

Dr. Bearson

Eterna luna de miel

Secretos del lecho
conyugal. Cartilla hi-
giénica para los recién
casados

Un tomo 8.º: Ptas 2

Baron de Hölbach

Del placer de la felicidad y de la muerte

Un tomo: Ptas 2

Werney d'Oriani

¿Quiere V. ganarse un sobresueldo?

Pequeños trabajos y
tareas fáciles con que
aprovechar unas horas
entretenidas y remunera-
damente.

Un tomo: Ptas. 3

AVIAT SORTIRA

PRESONS D'EUROPA

VOLUM I

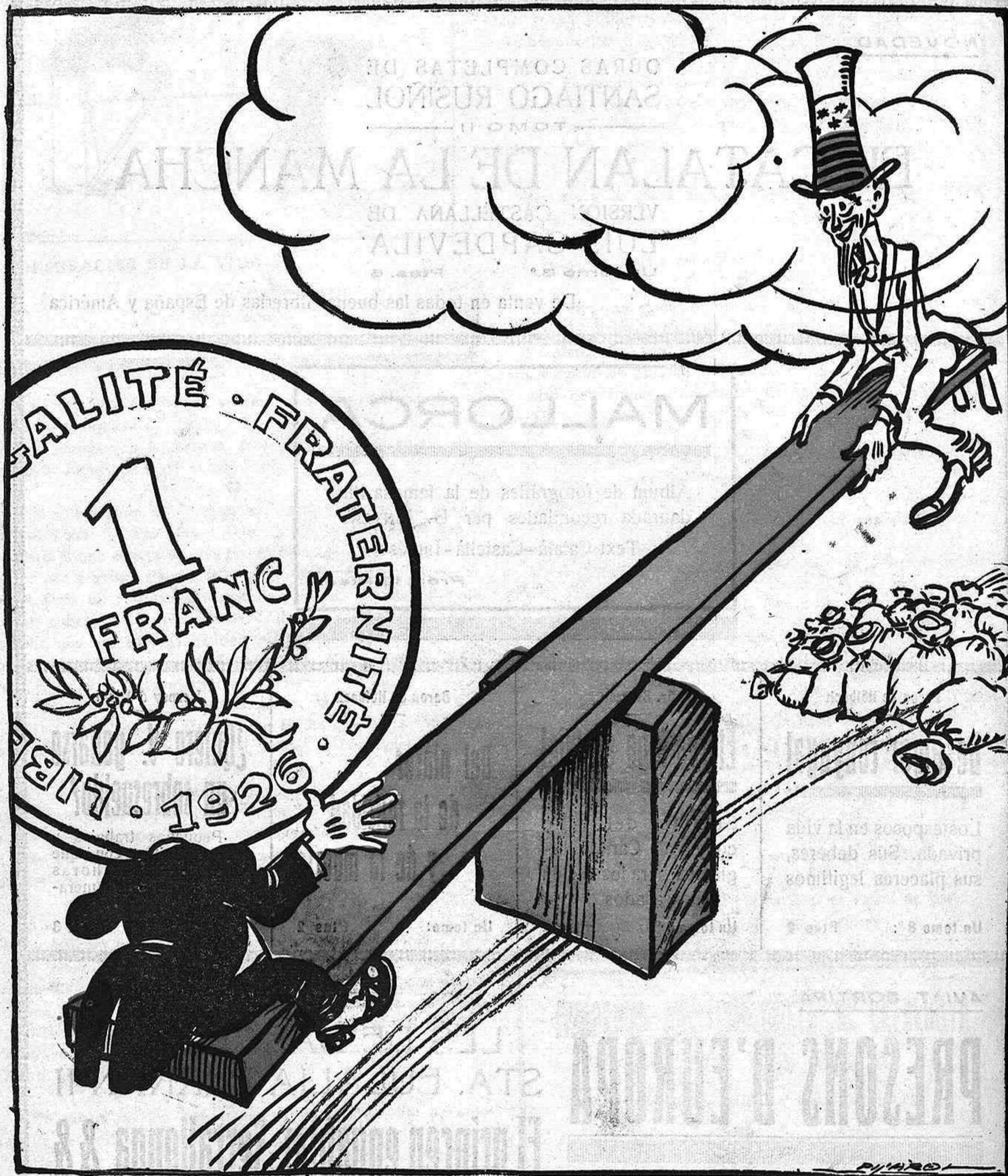
LES DE BARCELONA
STA. EULALIA-FERRAN II
El príncep engabiat - Serrallonga, & &

Poden nostres corresponsals formular la demanda.

Preu: 2 ptes.

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

QUESTIÓ MONETÀRIA

—Quan vulguis, míster Dollar, ja em faràs pujar.